Bijlage 1 | Financiële paragraaf

Het bevorderen van de gezondheid van vrouwen is een onderwerp dat sectoren en domeinen overstijgt. De onderstaande tabel biedt een overzicht van beleidsonderwerpen en bijbehorende vrijgemaakte gelden, bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Het gaat hierbij om programma's waarin expliciet aandacht is voor vrouwengezondheid, of waarin individuele zorg centraal staat, waardoor er ruimte is voor thema's op het gebied van vrouwengezondheid. Bij deze laatste categorie zijn de bedragen voor het gehele programma opgenomen, omdat vaak (nog) niet exact is aan te geven welk deel van de middelen specifiek is ingezet voor het bevorderen van vrouwengezondheid.

Er zijn daarnaast ook beleidsonderwerpen die gericht zijn op de gehele bevolking en daarmee óók bijdragen aan de gezondheid van vrouwen. Deze zijn niet in de tabel opgenomen, wat betekent dat het overzicht niet allesomvattend is. Tegelijkertijd geldt dat de opgenomen beleidsonderwerpen niet uitsluitend op vrouwen gericht zijn; ze kunnen ook relevant zijn voor mannen.

Met de financiële paragraaf wordt invulling gegeven aan toezegging (TZ202602-057) op 10 februari 2026 door voormalig staatssecretaris Tielen.

Tabel 1. Overzicht van beleidsonderwerpen met aandacht voor vrouwengezondheid.

Doel	Maatregel	Uitvoering	Looptijd	Financiën
Thema 1. Meer kennis en innovatie vrouwspecifieke zorg				
Vergroten van kennis door onderzoek en innovatie	ZonMw **Kennisprogramma Vrouwspecifieke Gezondheid** (2024–2030) investeert €15 miljoen in onderzoek naar aandoeningen die alleen of vooral vrouwen treffen (bijvoorbeeld endometriose, bekkenbodemproblematiek en migraine). Begin 2026 zijn de eerste onderzoeken gestart naar endometriose, bekkenbodemproblematiek en de invloed van hormonen.	VWS	2024-2030	€ 15.000.000
	Stimuleren van academisch onderzoek naar vrouwengezondheid door o.a. gesprekken met UMC's en zorgverzekeraars te organiseren.	VWS	N.v.t.	N.v.t.
	ZonMw **programma Zwangerschap en geboorte III.** Dit programma richt zich ook specifiek op zwangere vrouwen in een kwetsbare situatie.	VWS	2024-2028	€ 12.500.000
	ZonMw **Kaderprogramma Passende Zorg** biedt ruimte voor onderzoek naar maatschappelijk en beleidsrelevante thema's op het gebied van passende zorg.	VWS	2024-2028	€ 162.000.000[1]
	Taakopdracht Gender en Gezondheid: Integreren van sekse- en genderverschillen in gezondheidsonderzoek en innovatietrajecten. Zo stelt ZonMw bij subsidieoproepen eisen om aandacht te besteden aan man-vrouwverschillen, zodat nieuwe medische kennis en technologie ook specifiek op vrouwen wordt toegesneden.	VWS	2021-zomer 2026	€ 4.050.000
	In de Versterkingsagenda **Mentale Gezondheid en GGZ** is vrouwengezondheid aangekondigd als één van de 5 thema's waar op ingezet wordt. Dit thema wordt voortaan ingebed in de werkagenda Vrouwengezondheid. Onderdeel daarvan is dat in het ZonMw Onderzoeksprogramma GGZ ruimte is gevraagd voor onderzoek naar genderverschillen.	VWS	2026-2035	€ 30.000.000[2]

[1] Dit betreft het totaalbudget voor onderzoek. Er is geen concreet bedrag geoormerkt voor vrouwengezondheid. Onderzoek naar vrouwengezondheid past in algemene zin binnen de kaders van het programma.
[2] Dit betreft het totaalbudget voor het onderzoeksprogramma. Er is geen concreet bedrag geoormerkt voor genderverschillen/vrouwengezondheid.

Implementatie van kennis in opleidingen en zorgpraktijk	De **alliantie Gezondheidszorg op Maat** stimuleert het vergroten van kennis over gender- en lhbtiq+ sensitieve zorg bij zorgprofessionals en in zorgberoepsopleidingen.	OCW	2023-2027	Ca. €5.300.000
	Om de ontwikkeling en het aanpassen van richtlijnen voor goede zorg te stimuleren, worden jaarlijks kwaliteitsgelden beschikbaar gesteld vanuit VWS. Verenigingen van medisch specialisten en ook beroepsverenigingen zoals de KNOV en het NHG ontvangen geld voor richtlijnontwikkeling en -aanpassing. De richtlijnen worden gemaakt ten behoeve van goede zorg voor patiënten, dus ook voor vrouwen en voor vrouwspecifieke aandoeningen. De verantwoordelijkheid voor kwaliteit van zorg en richtlijnontwikkeling ligt bij de veldpartijen zij gaan over de kwaliteit van zorg en prioriteren de ontwikkeling van nieuwe richtlijnen of herziening daarvan. Een voorbeeld van een richtlijn voor vrouwspecifieke zorg is de onlangs gepubliceerde NHG-standaard voor dysmenorroe (menstruatiepijn).	VWS	Doorlopend	Kwaliteitsgelden[3]
	Kwaliteitsgelden voor KNOV (verloskundigen)	VWS	Doorlopend	€ 2.360.559 in 2026
	Kwaliteitsgelden voor kraamzorg	VWS	Doorlopend	€ 500.000 in 2026
	Subsidie **richtlijn overgang voor** bedrijfsartsen[4].	SZW	Afgerond	€ 250.000
	Expertisecentrum Pharos ontwikkelt opleidingsmateriaal en richtlijnen gericht op deskundigheidsbevordering over vrouwelijke genitale verminking. Dit draagt bij aan vroegtijdige signalering en zorg aan slachtoffers.	VWS	2023-2027	Niet te specificeren

[3] https://www.zonmw.nl/nl/programma/kwaliteitsgelden
[4] Richtlijn Overgang en werk - NVAB

Thema 2. Tijdige zorg en ondersteuning en betere informatie op maat gedurende de levensloop				
Vroegopsporing en snelle diagnostiek van aandoeningen die veel bij vrouwen voorkomen	**Bevolkingsonderzoeken** voor de vroege opsporing van kankers die (vooral) bij vrouwen voorkomen. In opdracht van VWS en onder regie van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid (RIVM) wordt het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker uitgevoerd bij vrouwen tussen 30 en 65 jaar en het bevolkingsonderzoek borstkanker bij vrouwen tussen 50 en 75. Deelname aan het baarmoederhalskankeronderzoek is vergroot door de introductie van een zelfafnameset die verstuurd wordt door de screeningsorganisatie.	VWS	Doorlopend	ca. €82 miljoen per jaar (Borstkanker) ca. €36 miljoen per jaar (Baarmoeder-halskanker)
	In november 2025 heeft het kabinet besloten om een **aanvullende MRI-scan** onderdeel te maken van het bevolkingsonderzoek borstkanker, voor vrouwen met zeer dicht borstweefsel. Voor deze subgroep werkt het huidige bevolkingsonderzoek namelijk minder goed.	VWS	Doorlopend	€ 17.000.000 per jaar
Seksuele en reproductieve gezondheid	Landelijk netwerk **Centrum Seksueel Geweld (CSG)** – 16 regionale centra waar slachtoffers van seksueel geweld 24/7 terechtkunnen voor acute medische zorg, forensische hulp (sporenonderzoek) en psychologische ondersteuning.	VWS	N.v.t.	Financiering via gemeenten
	ZonMw **programma Versterking Verloskundige Samenwerkingsverbanden**	VWS	2024-2027	€ 25.715.939
	Kwaliteitsregistratie geboortezorg – subsidie Perined	VWS	2026	€ 1.200.000
	Moeders van Morgen is het Nederlandse kenniscentrum op het gebied van geneesmiddelen bij kinderwens, tijdens de zwangerschap en in de borstvoedingsperiode.	VWS	Doorlopend	€ 1.120.000 p.j.
	Monitor eerste 1000 dagen geboortezorg en kraamzorg	VWS (RIVM)	Doorlopend	€ 505.781 p.j. monitor
	Project Gezond Zwanger Worden – subsidie GGD GHOR Nederland	VWS (GGD GHOR)	2024-2027	€ 1.499.894,6
Toegankelijke, op maat gesneden informatievoorziening	Ontwikkeling van **begrijpelijke gezondheidsinformatie[5] in meerdere talen**. Vanuit het ministerie van VWS en organisaties als Pharos wordt voorlichtingsmateriaal over zwangerschap, bevalling en gezondheid beschikbaar gemaakt in simpel Nederlands en vertalingen (o.a. Engels, Arabisch, Turks). Dit document wordt elk jaar uitgebracht.	VWS	Doorlopend	N.v.t.

[5] Overzicht voorlichtingsmaterialen in diverse talen - Pharos

	Thuisarts.nl. De informatie op thuisarts is gebaseerd op richtlijnen/informatie vanuit de beroepsgroepen.	VWS	Doorlopend	N.v.t.
	Met het programma '**Diversiteitsensitief werken in de zorg**' in op een gezondheidszorg waarin rekening wordt gehouden met verschillen tussen mensen.	VWS	2024-2026	€ 1.000.000
Gendersensitieve/ passende zorg en ondersteuning	Aandacht voor **gendermainstreaming** in beleid	VWS, OCW, SZW	Doorlopend	N.v.t.
Thema 3. Bewustwording en bundelen van krachten				
Vergroten van bewustwording en doorbreken van taboes	Aanpak van het taboe op de overgang (menopauze). Er zijn onderzoeken gepubliceerd en er is een pagina op het Arboportaal met informatie over de overgang. Dit vergroot de herkenning van symptomen en voorkomt onnodig ziekteverzuim door niet-herkende overgangsproblemen: • Bijdrage aan en verspreiding van handreiking Overgang en Werk (stichting van de Arbeid) door SZW-invulling van bijdrage SZW aan Menopause Consortium • Ondersteuning SZW Campagne Women Inc.'Mag het even over haar gaan': gericht op leerkrachten en leidinggevenden in het basisonderwijs. Campagnemateriaal kan ook in andere sectoren bijdragen aan het gesprek op de werkvloer over de overgang. • Inzet met Arboportaal van SZW: pagina 'overgang en werk'[6].	SZW SZW SZW	2023 1 mei 2024 – 30 mei 2025 Doorlopend	€ 17.467 € 199.943 N.v.t.
	Steunen van patiëntenorganisaties en publieksinitiatieven voor **maatschappelijke acceptatie** van vrouwenaandoeningen. VWS verstrekt subsidies aan organisaties als bijv. de Endometriose Stichting, Vuurvrouwen en Voices for Women via de subsidieregeling patiënten- en gehandicaptenorganisaties t.b.v. versterken van de positie van patiënten en cliënten. OCW aan de alliantie Gezondheidszorg op maat, waar WOMEN Inc. onderdeel van uitmaakt.	VWS, OCW	Doorlopend	Niet te specificeren
	Vergroten **Social Media inzet** op het gebied van vrouwspecifieke gezondheid.	VWS	2025-2030	N.v.t.

[6] De overgang en werk | Arboportaal

	Actualiseren kerndoelen primair onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. In de nieuwe conceptkerndoelen worden onderwerpen als de invloed van hormonen, de menstruatiecyclus en verschillen en overeenkomsten tussen lichamen concreter benoemd.	OCW	Doorlopend	N.v.t.
	Interdepartementale samenwerking: Bij vrouwengezondheid trekken meerdere ministeries gezamenlijk op, vanuit het besef dat de verantwoordelijkheid voor passende ondersteuning van vrouwen gedeeld is (bijvoorbeeld gezondheidszorg, arbeidsomstandigheden en onderwijs).	VWS, OCW, SZW	Doorlopend	N.v.t.
	Vergroten van bewustwording over geweld tegen vrouwen en specifiek vrouwelijke genitale verminking binnen gesloten gemeenschappen. Met de inzet van sleutelpersonen wordt ingezet op bewustwording, het bespreekbaar maken en toeleiding naar formele hulp binnen gesloten gemeenschappen als sprake is van (risico op) vrouwelijke genitale verminking (bijvoorbeeld via dialoogsessies, huiskamergesprekken en theater).	VWS	Doorlopend	n.v.t.
	Verkennen van manieren om meer bewustzijn te creëren over de redenen voor mentale gezondheidsverschillen tussen genders en deze verschillen zo te helpen terugdringen, bijvoorbeeld met behulp van expertbijeenkomsten.	VWS	Start in 2026	n.v.t.
Bundelen van krachten tussen alle betrokken partijen	Ontwikkelen van een **Nationale Strategie Vrouwengezondheid**. VWS vervult met deze strategie een centrale regierol, gericht om partijen, activiteiten en initiatieven rondom vrouwengezondheid te bundelen, versterken en verbinden rondom hetzelfde doel: structurele verbetering van de gezondheid van vrouwen en meisjes in Nederland. In 2026 is een amendement aangenomen voor een bredere consultatie onder vrouwen en meisjes, hiervoor is aanvullend nog 200.000 vrijgemaakt.	VWS	2025-2030	€ 200.000
	Bij de conferentie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en ZonMw op 4 februari 2026 waren ruim 200 professionals aanwezig. Medisch specialisten, professionals uit het sociaal domein, bedrijven, arbo-artsen en beroepsverenigingen spreken zich uit voor gezamenlijke en actieve inzet voor betere gezondheid en zorg voor alle vrouwen en meisjes in Nederland. Twaalf partijen hebben het convenant opgehaald waarin zij afspreken vrouwengezondheid blijvend op de agenda te zetten, om	VWS	2026	Via ZonMw

	bestaande initiatieven te versterken, kennis en data te delen en samen nieuwe acties te starten.			